

เมื่อเร็วๆ นี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ประกาศให้ผลงาน “ผลของการใช้หนังสือเล่าเรื่องและตุ๊กตา “Say Yes! Say No! and Go away” (SYN-GO) ต่อพฤติกรรมการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรัฐบาลกรุงเทพมหานคร” ของนางสาวอริสา โพธิ์ชัยสาร มหาบัณฑิตสาขาวิชา

ศึกษาศาสตร์และส่งเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมี รศ.ดร.สุปรียา ต้นสกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้รับรางวัลวิทยานิพนธ์นวัตกรรมระดับดีมาก โดยมีกำหนดเข้าพิธีมอบรางวัลและโล่ประกาศเกียรติคุณในวันปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา 2562 วันที่ 8 สิงหาคมนี้

นางสาวอริสา โพธิ์ชัยสาร กล่าวว่า การล่วงละเมิดทางเพศในเด็กเป็นปัญหาสำคัญของสาธารณสุขในระดับโลก และประเทศไทย โดยในประเทศไทยพบการล่วงละเมิดทางเพศในเด็กเพิ่มขึ้นมากทุกปี จากสถิติของกระทรวงสาธารณสุขตั้งแต่ปี พ.ศ.2550-2558 พบว่ามีเด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศถึงประมาณ 5,000 คนต่อปี ซึ่งการถูกล่วงละเมิดทางเพศในวัยเด็กที่พบมากที่สุด คือ การสัมผัสทางเพศที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การลวนลาม การให้จับอวัยวะเพศของผู้ล่วงละเมิดและการลูบคลำร่างกายของเด็ก โดยผู้ที่กระทำกับเด็กกว่าร้อยละ 93 เป็นคนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งมีทั้งคนในครอบครัว รวมถึงคนที่เด็กรู้จักไว้วางใจและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด โดยการล่วงละเมิดทางเพศก่อให้เกิดผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ สุขภาพ และการดำรงชีวิตของเด็ก นำไปสู่การตกอยู่ในภาวะซึมเศร้า การแสดงออกทางเพศอย่างไม่เหมาะสม การยอมรับนับถือในตัวเองค่อนข้างต่ำ การสูญเสียความสามารถทางสังคม การมีปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ เช่น ติดเชื้อ HIV การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ คิดฆ่าตัวตาย ตลอดจนการติดยาเสพติด ฯลฯ

จากการวิจัยพบว่า การป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศในเด็กควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็กตอนต้นที่มีอายุระหว่าง 6-12 ปี เพราะเด็กวัยนี้เริ่มสนใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ รอบตัว รู้จักสังเกตเห็นความแตกต่าง และสามารถคิดเปรียบเทียบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ได้ จากการได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาศึกษาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ผู้วิจัยพบว่าเด็กมีความรู้เกี่ยวกับอันตรายทางเพศเบื้องต้น เช่น ไม่ควรไปไหนกับคนแปลกหน้า แต่เด็กยังขาดทักษะในการเอาตัวรอดหรือปฏิเสธเมื่อเกิดสถานการณ์ที่เสี่ยง ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดในการพัฒนาสื่อ SYN-GO (“Say Yes! Say No! and Go away”) ในการสอนป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศในเด็กที่บุคคลทั่วไปใช้งานได้ง่าย ซึ่งประกอบด้วย 1) หนังสือเล่าเรื่อง “อย่าจับหนูนะ”

ตุ๊กตาพูดได้ ‘ซูโจ-ไบบุญ’ ป้องกันลวงละเมิดทางเพศ

ที่ผู้วิจัยออกแบบขึ้นใหม่โดยอ้างอิงเนื้อหาจากหลักสูตรการเรียนการสอนตามมาตรฐานในรายวิชาศึกษาศาสตร์ เนื้อหาที่สอดคล้อง ได้แก่ หัวข้อร่างกายของฉัน และวิธีหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่นำไปสู่การถูกล่วงละเมิดทางเพศ และเพิ่มเนื้อหาทักษะที่สำคัญในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศในเด็กที่พบจากการทบทวนวรรณกรรมและศึกษานำร่อง ได้แก่ การแยกแยะสัมผัสที่ปลอดภัยและไม่ปลอดภัย

การปฏิเสธเมื่อได้รับสัมผัสที่ไม่ปลอดภัย และการขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่เมื่อได้รับสัมผัสที่ไม่ปลอดภัย และ 2) ตุ๊กตารูปร่างเด็กหญิง (ซูโจ) และเด็กชาย (ไบบุญ) ที่สามารถลงเสียงได้เมื่อถูกสัมผัสในบริเวณพื้นที่ส่วนตัว คือ ปาก หน้าอก อวัยวะเพศ และต้นขา ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยดัดแปลงจากตุ๊กตาสอนป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศของประเทศปารากวัย โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบตุ๊กตาและวิธีการพูดให้เหมาะสมกับบริบทของเด็กไทย ซึ่งตุ๊กตาเป็นตัวแทนเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ที่จะช่วยกระตุ้นให้เด็กมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ และปฏิบัติตาม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการประดิษฐ์ตุ๊กตาโดยดัดแปลงประโยคที่ถอดบทเรียนได้จากการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้แก่ 1) บริเวณปากพูดว่า “ห้ามจับหนูนะ” 2) บริเวณหน้าอกพูดว่า “เอามือของคุณออกไปจาก

หน้าอกหนู” (เฉพาะตุ๊กตาเด็กหญิง) 3) อวัยวะเพศพูดว่า “ห้ามจับน้องหนูของหนูนะ” 4) ต้นขาพูดว่า “เอามือของคุณออกไปจากขาหนู” และ 5) บริเวณก้นพูดว่า “ห้ามจับก้นของผม” จากนั้นฝังเครื่องอัดเสียงในตุ๊กตาเติมโยลสังเคราะห์และเย็บปิด ซึ่งจุดเด่นของสื่อ SYN-GO คือ เป็นสื่อที่ใครๆ ก็ใช้ได้ โดยไม่ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญ ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือคุณครู และผู้ใช้สื่อใช้ระยะเวลาในการสอนเด็กประมาณ 2 ชั่วโมง หลังจากนั้นเด็กๆ สามารถอ่านได้เอง

ผู้วิจัยคาดหวังว่าสื่อ SYN-GO จะช่วยให้เด็กมีความรู้ที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่การกระทำพฤติกรรมป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตโดยเป้าหมายสำคัญของงานวิจัยนี้คือ “แม้จะมีเด็กแค่เพียงคนเดียวที่ปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศหลังได้ใช้สื่อ SYN-GO ก็ถือว่างานวิจัยนี้ประสบความสำเร็จ” ซึ่งบุคลากรสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพเด็กในโรงเรียนก็สามารถใช้สื่อ SYN-GO ประกอบการสอนเรื่องการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศในเด็กนักเรียนได้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ สื่อ SYN-GO สามารถใช้สอนเด็กหรือผู้ปกครองที่เข้ามารับบริการในหน่วยส่งเสริมสุขภาพ หน่วยวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ หรือหอผู้ป่วยเด็กในโรงพยาบาลได้